

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

קטו.

עין משפט נר מצוה

פ א מיי פ"ח מהל' מנה
הל' ו סמג עין מא
טוש"ע א"ח סי' תעט
טע"ו א סי' תעג טע"ו:
פ ח טוש"ע א"ח סי'
תס טע"ב:
פ ט ג ד מיי פ"ח מהל'
מנה הל' יא סמג
עין מא טוש"ע א"ח סי'
תעג טע"ב טע"ה:
צ א ו מיי פ"ח וי"ח
מהל' מנה טע"ב
סמג טוש"ע טע"ב טע"ג:
צ א ד טע"ו טע"ה טע"ה:
צ ב ח מיי פ"ח טע"ה
ה' וי"ח טע"ה ז:

רבינו חננאל

ד"א לחם עוני מה דרכו
של עני הוא מסיק ואשתו
אופה וכו'. אע"פ שאין
חרושת מצוה, ואמאי מייתי
ליה משום קפא כדפירשנו
למעלה. ו' אלעזר ברי'
צדוק [אמרי] החרושת
מצוה, והביא רביה לדבריו
שכן היו תגרי ירושלם
אומרים קחו לכם תבלין
למצוה. מכלל שחרושת
מצוה. מאי מצוה, ו' לוי
אמר וכו' לתפוח שאמר
החת התפוח עוררתני וגו'.
ו' יוחנן אומר וכו' לטיט.
אמר אבי הלכך צריך
לקיחה [לקיחה] וכו'
לתפוח וצריך לסמוכיה
זכר לטיט. תגרי חרץ
שבירושלים היו אומרים
בבוא וקחו לכם תבלין
למצוה, כגון קמחן וכיוצא
בו זכר לתבן שבטיט.
מתני' מנו לו כוס שני
וכאן הבן שואל וכו'. ת"ד
אם היה הבן חכם הבן
שואל את אביו ואם לאו
אשתו שואלתו. ואפי' שני
תלמידי חכמים בקיאיין
בהלכות הפסח שואלין
זה את זה מה נשתנה
הלילה הזה מכל הלילות.
ואסיקא אמר רבא שבכל
הלילות אין אנו מטבלין
אפילו פעם אחת הלילה
הזה שתי פעמים. מתחיל
בגנות מאי היא, רבא אמר
מתחלה עובדי כוכבים
היו אבותינו, רב יוסף
אמר עבדים היינו לפרעה.
והאידנא עברין בתריווי.

מה דרבו ש"ע עני בפרוסה. נראה דגם המוציא צריך לזכך על הפרוסה^א וכן משמע בפ' כ"ד מצרכין (בבב"ב דף לט:). דקאמר הכל מודים לענין פסח שמינת פרוסה בתוך השלימות וזו"ע פ"י אפילו למ"ד מצרכין על השלימה ופוסר את השלימה אלף על הפרוסה משום מה דרכו של עני כו' ומינתה בתוך השלימה כפי שהיא נראה שבלע על השלימה ומשמע דלענין המוציא קמיידי^ב וקאמר בתר הכי ו' א"ר חייא בר אבא צבנת חייז לזצוע על שני ככרות שנאמר לקטו לחם משנה ועיקר מילתיה דר' חייא בר אבא שפרק כל כתבי (שבת ד' ק"ח:) אלף להכי מיימי התם אחר פסח לומר שצריך שם מנה שלישית משום לחם משנה וחייז לזצוע על שני ככרות זין צבנת זין צייט דאי לאו הכי למה הציא שם מילתיה דר' חייא וכן פסק רב אלפס דצריך לזצוע על שני ככרות זיוס טוב והטעם לפי שהיה לחם משנה יורד צערזי ימים טובים וקשה שאנו מתפללים צאתה קדשת וצרכתו מכל הימים וקדשתו מכל הזמנים ואמר (בבב"ב פ"ט פ"ט) זמן צרכו זמן קדשו משמע צייט היה מן יורד ו' וכן היה נוהג ה"ר מנחם מיוני וה"ר יוס טוב שהיו מצרכין הכל על הפרוסה^ג אך ר"י היה מצרכין המוציא על השלימה והדר על אכילת מנה על הפרוסה וזו"ע משתייה יחד וכן עמא דבר ולכן עושין על השלישית כרייה כדי לקיים מצוה שזלשתן:

צריך לסמוכיה וצריך לקיחה. וצירושלמי אמר אית דעבדי זכר לדס ומשום הכי קרי ליה טיבולו צמסקה וכן עמא דבר לסמוכי וצשעת אכילה מקלשין אותו זיין וטומת וצתשבות הגלויות מפרש לעומת חרושת צפירות שנדמה לנכסת ישראל צזיר השיירס (ט) תחת התפוח עוררתני כפלח הרמון התאנה חנטה אמרתי אעלה צתמר אגוז אל גנת אגוז ושקדים על שם שקד הקציה. על הק: ר' תנ"ר חרץ שבירוש"ם. משמע דהלכה כר' אלעזר בר' לזוק וגם צספריס ככז ר' יוסף וגימקון עמו וכן עשה ה"ר יוסף צסדרו חרושת זכר לטיט:

הל"ה הוא מרור. הא דלא אמר כולו מרור משום דאכלינן שאר ירקות צטיבול ראשון: **בול"ה** צ"ל. רב חסדא מוקי לה צבלו דצריס (לעיל דף ע"ב) כגן מימא דאמר חגיגה הצבה עס הפסח אינה נאכלת אלף לזי וזע"ג דקאמר התם ואמר רב חסדא וצפרקין ליתיה דרך הגמרא כן: **ו' ואמרתם** זבח פסח הוא. פ"י צאמררה שצריך לומר פסח זה שאנו אוכלין ואיתקש מנה ומרור לפסח וז"ל נמי מנה זו מרור זה: **ו' פ"י** אהנו בו. י"א שבע הדלות ולא יותר כנגד ו' רקיעים: וחותם

אף כאן צפרוסה. לזכך על אכילת מנה. ושמתי שלימות מיימי משום צרכת המוציא דלא גרע משאר ימים טובים שצריך לזצוע על שני ככרות שלימות וזו"ע מלחמת מהשלימות: **אף כאן הוא מסיק ואשמו אופה.** כדי שלא תחמיץ: **משום קפא.** חרס: **קפא דחסא חמא.** מי שאכל חזרת וחלה צבציל הקפא יאכל כנון וירפא: **קפא דחמא כרסי.** מי שאכל כנון וקשה לו יאכל כרמי: **המימי.** ישמה מים חמיין: **קפא דגולוהו חמימי.** חרס של כל ירקות חמיין רפואה להן: **זכר לתפוח.** שהיו יולדות צנייהן שם צלא עכז שלא יכירו צהן מצרייס דכתיב תחת התפוח עוררתני (שיר ח:) **לסמוכיה.** להטיל וללכתו צו הרצה כדי שיהיה עז וצריך לקהייה להטיל צו תפוחים ויין ומלתא דאית צו קיחה: **צריך לקהייה.** זכר לתפוח וצריך לסמוכיה זכר לטיט: **פזלין.** ירקות שמטבלין צחרוסת זכר לתבן וחרוסת שכותשים צו הדק זכר לטיט: **סגרי חרץ.** חנוונים היוצבים אלף חלונותיהם ומוכרין כמו מל"ך מן החרכים (שם ט:) **מתני'** **וכאן הבן שואל אביו.** כאן צמויגת כוס שני הבן שואל את אביו מה נשתנה עכשיו שמוגיין כוס שני קודם אכילה: גמ'

רשב"ם
אף כאן צפרוסה. לזכך על אכילת מנה. ושמתי שלימות מיימי משום המוציא דלא גרע משאר ימים טובים שצריך לזצוע על שני ככרות וזו"ע מלחמת מהשלימות: **דרכו של עני הוא מסיק ואשמו אופה.** ונותנו מיד לתנור כשנגמר היסקו שירה שמא יאטמן התנור קודם שזידמן עוסקין שיהיה זה צהיסק התנור וזו צעיקה אף כאן הוא מסיק ואשמו אופה כדי שלא תחמיץ: **משום קפא.** שרץ החזרת קשה הוא והרי הוא כחרס: **קפא דחסא.** מי שאכל חזרת וחלה צבציל הקפא יאכל כנון וירפא: **קפא דחמא כרסי.** מי שאכל כנון וקשה לו יאכל כרמי כרישים: **המימי.** ישמה מים חמיין: **קפא דגולוהו חמימי.** חרס של כל ירקות חמיין מים חמיין רפואה להם: **זכר לתפוח.** שהיו יולדות צנייהן שם צלא עכז צהן מצרייס דכתיב תחת התפוח עוררתני (שיר ח:) **לסמוכיה.** להטיל וללכתו צו הרצה כדי שיהיה עז וצריך לקהייה להטיל צו תפוחים ויין ומלתא דאית צו קיחה: **צריך לקהייה.** זכר לתפוח וצריך לסמוכיה זכר לטיט: **פזלין.** ירקות שמטבלין צחרוסת זכר לתבן וחרוסת שכותשים צו הדק זכר לטיט: **סגרי חרץ.** חנוונים היוצבים אלף חלונותיהם ומוכרין כמו מל"ך מן החרכים (שם ט:) **מתני'** **וכאן הבן שואל אביו.** כאן צמויגת כוס שני הבן שואל את אביו מה נשתנה עכשיו שמוגיין כוס שני קודם אכילה: גמ'

זכר לתפוח. שהיו יולדות צנייהן שם צלא עכז צהן מצרייס דכתיב תחת התפוח עוררתני (שיר ח:) **לסמוכיה.** להטיל וללכתו צו הרצה כדי שיהיה עז וצריך לקהייה להטיל צו תפוחים ויין ומלתא דאית צו קיחה: **צריך לקהייה.** זכר לתפוח וצריך לסמוכיה זכר לטיט: **פזלין.** ירקות שמטבלין צחרוסת זכר לתבן וחרוסת שכותשים צו הדק זכר לטיט: **סגרי חרץ.** חנוונים היוצבים אלף חלונותיהם ומוכרין כמו מל"ך מן החרכים (שם ט:) **מתני'** **וכאן הבן שואל אביו.** כאן צמויגת כוס שני הבן שואל את אביו מה נשתנה עכשיו שמוגיין כוס שני קודם אכילה: גמ'

מוסף רש"י
זכר לתפוח. י"א זכר לתפוח כשיו טוש"ע הטוט על זולתה היה תופח זולתה ונעשה מוגלה (האורח ח"א סי' ע"ט) **שבכל הלילות.** של עשר ימים טובים וצבנות, אנו אוכלים חמיין ומצוה. לא סגי ללא אכלין זו חמץ זו מנה דכתיב כזו עונג היא הסעודה (מחזור ויזר ע"ב) **כולו צלי.** ואפילו התגינה (לעיל ע"ב).

מוסף תוספות
א. והיינו ברכת המוציא שמברך העני כל ימות השנה אף כאן בפסח יברך המוציא על הפרוסה. מוס' ה"א. ב. [ד]באומי דפליגי בכל ימות השנה בפרוסת המוציא מודים בפסח דבעינן אפרוסה. מוס' ר"ד מהרש"א מלתא ג. ולא היה נוגע כלל בשלימה דאניה אלא משום לחם משנה. מוס' ה"א. צבנת לט:

כלומר דין הוא שיהא שואל צמויגת כוס שני מה נשתנה: **מטבלין פעם אחת.** טיבול ירקות בתוך הסעודה וצגמרא פריך לה: **שתי פעמים.** טיבול ראשון דשאר ירקות וטיבול שני דמרור: **הלינה הוא כולו לזי.** צמן צצית המקדש קיים היה שואל כן: **ולפי דעמו של צן אביו נאמרו.** אם מצין הרצה יפרש הכל: **מתחיל בנגות.** מפרש צגמרא: **גב' אטו כל יומי לא סגיאל דלא מטבלין.** דקתני שבכל הלילות (אין) אנו מטבלין פעם אחת. אבל אשבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות ליכא למיפרך הכי דהתם ה"ק צכל הלילות אין אנו מחזרין אחר מרור: **היוצא לדרכי.** צתמיה. הא משום הכירא דמיוקקות כדי שישאלו קעצדיין: **אלף אמר רב ספרא כו'. מהכא** שמעתי דכתי אית לן למימר שבכל הלילות אין אנו מטבלין [אפליין] פעם אחת והאומר אין אנו חייצין לנצל צשיבס הוא צידו: **פסח ואמר.** לאחר שאילת לומר התחיל לומר עבדים היינו וגומר הגדה צבצח והדאה כלומר כן עשה לנו הקציה שיהיינו צבדים והואילינו פסח: ומתני'